

20. Givón T. Negation in language: Pragmatics, function, ontology / Thomas Givón // Pragmatics. — N.Y. etc. : Acad. Press, 1978. — Vol. 9. — P. 69 — 112.

Статтю отримано 23.09.2014

Myroslava Bahan

Kyiv

NEGATION AS A TOOL FOR TRANSFORMATION OF PRECEDENT PHENOMENA

The article studies the structure, semantics and functions of precedent phenomena transformed using negative components. Limits and ways of this transformation are found out. Semantic and communicative-pragmatic reasons for using negations in the structure of precedent phenomena are defined. The types of precedent phenomena that often undergo transformations are described, their function and scope of use are characterized.

Keywords: precedent phenomenon, transformed precedent phenomenon, transformed precedent phrase, transformed precedent name, negation, negative component, communicative and pragmatic function, evaluation function.

Мовна мозаїка

ЧИМ ВАРТО КОРИСТУВАТИСЯ, А ЧИМ НІ!

У сучасній мовній практиці спостерігаємо дедалі ширше поєднання дієслів **користуватися / не користуватися** з такими абстрактними іменниками, як **популярність, успіх, авторитет, повага, попит** та ін., пор.: ...у Галичині, де УТКЦ **користується найбільшою популярністю** (Високий замок, 13.01.2014); **Необхідні сьогодні професії не користуються популярністю** (vn.20minut.ua); **Скульптурні вироби українських митців користуються успіхом на художніх виставках та ярмарках** (pidkazky.net); **Орден користується особливою повагою серед колекціонерів** (Українська правда, 13.01.2010); **Громадська рада при Міністерстві юстиції України не користується повагою і увагою керівництва Мін'юсту** (rbc.ua) тощо. Дієслова **користуватися / не користуватися** в цих словосполучах уживають, очевидно, під впливом російських *пользоваться / не пользоваться*, що мають в українській мові свої відповідники. Пор.: *пользоваться популярностью — бути популярним, пользоваться успехом — мати успіх, пользоваться спросом — мати попит*. Напр.: *На початку 1990 років в Україні була дуже популярною книга українського вченого зі світовим іменем, члена авторитетного Римського клубу, професора Богдана Гаврилишина "Дороговкази в майбутнє", написана ще 1980-го* (Львівська газета, 22.11.2009); *Сьома міжнародна виставка, присвячена тваринництву та зерновим технологіям, ...відбулась у Києві з 11 по 13 лютого і мала великий успіх як серед учасників, так і серед відвідувачів* (ambafrance-ua.org); *Крім того, славнозвісна «руська фарба» мала величезний попит в іноземців* (В. Скуратівський).

Дієслова **користуватися, користатися** в українській мові означають 'уживати, використовувати що-небудь для власних потреб', 'діставати якусь вигоду з чогось', напр.: *Споконвіку вважалося, що людей треба любити, а речами користуватися* (П. Загребельний); *...охорона користувалася послугами військового лікаря безпосередньо на березі або ж на острові* (В. Малик); *...ліфтом Ольга ніколи не користувалася* (Наталія Гайдамака).

Отже, уникаймо непритаманного українській мові поєднання дієслів **користуватися / не користуватися** із зазначеними абстрактними іменниками та послуговий-мося їхніми українськими відповідниками.

Валентина Фурса